

Signe Veermaa
Tartu Vallavalitsus
tartuvald@tartuvald.ee

Teie 16.12.2022 nr 4-8/5765-1

Meie 01.03.2023 nr 7.1-2/22/28453-3

**Nõuded teevalgustuse projekti
koostamiseks riigitee nr 39 maaüksuse
piires ja tee kaitsevööndis**

Olete taotlenud Transpordiametilt nõuded teeületuskohtade valgustuse (edaspidi teevalgustus) projekteerimiseks Tartu maakonnas Tartu vallas Maramaa külas riigitee **nr 39 Tartu - Jõgeva – Aravete** kaitsevööndis ja osaliselt riigitee alusel maaüksusel olemasolevate alljärgnevate bussipeatuste juures:

1. Nõmmiku km vasakul 1,171 (ootekoda) ja paremal 1,279 (ootekoda);
2. Ranna tee km vasakul 3,491 (ootekoda) ja paremal 3,559;
3. Maramaa km vasakul 4,457 (ootekoda) ja paremal 4,558;
4. Kungla km vasakul 6,875 (ootekoda) ja paremal 6,958 (ootekoda).

Selgitame, et ainult km 1,2 Nõmmiku bussipeatuste juures on välja ehitatud teeületuskoht. Ülejäänud bussipeatuste juures ei ole välja ehitatud teeületuskohti seega ei saa Transpordiamet väljastada ainult tingimusi teeületuskohtade valgustamiseks vaid taotlust tuleb vaadata terviklikult lähtuvalt liiklusohutus põhimõtetest ning „[Maanteede projekteerimismidest](#)“.

Teeületuskoha (või teeületuskoht saarega) puhul tuleb rajada nõ ehituslikult eeldused, et jalakäija saaks aru teeületuseks sobivast kohast (ühendused teeületuskohta). Teeületuskohaks valitakse võimalikult sobiv asukoht, kus on hea nähtavus ja võimalikult lühike teeületus (kitsama teeristlõikega koht). Peamiselt nähakse ette asulavälisesse asukohtadesse, kiirus võib olla ka suurem (tavaliselt 70km/h, vahel ka 90km/h). Teeületuskoht ei ole ainult spetsiaalsete valgustite paigaldamine vabalt valitud asukohta.

Riigitee nr 39 Tartu - Jõgeva – Aravete km 1,110-1,330 on Transpordiameti liiklusohutliku koha likvideerimise objekt, mille käigus planeerime projekteerida ja ehitada ristmiku piirkonda valgustuse sh. teeületuskoha valgustuse. Eelduslikult, et projekteerime ja ehitame antud objekti välja käesoleval aastal (2023), ei näe me vajadust vallal täiendavalt alustada valgustuse projekteerimise ja liitumiste tellimisega.

Riigitee nr 39 Tartu - Jõgeva – Aravete km 6,700-7,000 on Transpordiameti liiklusohutliku koha likvideerimise objekt, mille käigus planeerime Kungla bussipeatuste ja ristmiku juurde saarega teeületuskoha ja bussipeatuste nihutamise. Antud objektil ei ole ehitusaasta hetkel paigas. Arvestades, et me planeerime antud objektil suuremas mahus ümberehitust ning asjaolu, et hetkel on antud asukohas olemas valgustus, ei pea me vajalikuks vallal täiendavalt alustada valgustuse projekteerimisega.

Riigitee nr 39 Tartu - Jõgeva – Aravete km 4,5 on Transpordiameti liiklusohutliku koha likvideerimise objekt, mille käigus planeerime riigitee ja Kaasiku tee ristmikule möödasõidulaienduse projekteerimist, mille tulemusena nihkub tõenäoliselt ka Jõgeva poolne bussipeatus edasi. Antud objektil ei ole ehitusaasta hetkel paigas. Selles asukohas puudub hetkel teeületuskoht ning selle eelduseks on jalgteede ühenduste rajamine olemasolevale jalgteele ja bussipeatusesse. Kuivõrd Transpordiamet planeerib tulevikus antud asukohas suuremaid ehitustöid, mis muudavad olemasolevat olukorda märgatavalt, siis võib juhtuda, et valla poolt planeeritavad tegevused tuleb tulevikus täielikult ümber ehitada, mis omakorda toob kaasa täiendavate kulutuste tegemise. Sellest lähtuvalt ei pea me vajalikuks hetkel teeületuskohtade rajamist. Mõistame, et valla soov on parendada jalakäijate tingimusi tee ületusel, seega näeme me võimalusena valla poolt teevalgustuse rajamist ilma teeületuskoha valgustamiseks paigaldavate erivalgustiteta. Selliselt on sõidutee valgustatud kohas, kus jalakäijad suurema tõenäosusega teed ületavad ning seeläbi ka sõidukijuhtidele jalakäijad paremini märgatavad.

Riigitee nr 39 Tartu - Jõgeva – Aravete km 3,5 ja 3,6 asuvate Ranna bussipeatuste juures puudub hetkel teeületuskoht ning selle eelduseks on jalgteede ühenduste rajamine olemasolevale jalgteele ja bussipeatusesse. Samuti puudub jalgteede ühendus Jõgeva pool asuvasse arendusse, mille tõttu jalakäijad liiguvad riigitee ääres. Kuivõrd hetkel puudub antud asukohas teeületuskoht ning liiklusohutuse seisukohalt oleks vaja vaadata see lõik terviklikumalt üle, siis ei pea me hetkel mõistlikuks rajada antud asukohta teeületuskoht koos erivalgustusega vaid näeme samuti võimalusena valla poolt teevalgustuse rajamist sarnaselt Maramaa bussipeatuse juurde pakutud lahendusele.

Tutvudes rajatiste paigutusega riigitee suhtes ja võttes aluseks [ehitusseadustiku](#) (edaspidi EhS) ja majandus- ja taristuministri 5.08.2015 määruse nr 106 „Tee projekteerimise normid“ lisa „[Maanteede projekteerimismõõdistused](#)“ (edaspidi Normid), esitab Transpordiamet **nõuded teevalgustuse projekti koostamiseks:**

1. **Valgustusprojekti koostamisel peab arvestama konfliktalade (ristmikud, ülekäigurajad, bussipeatus vms) valgustamisel kõigi liikluses osalejate ohutuse tagamisega ja võimalusel liiklusohutuse parandamisega tuginedes Normide ptk 8.3 ja tänavatel EVS 843 ptk 10.6 Tänavavalgustus.**
2. **Valgustuse projekteerimisel näha ette riigitee ja külgneva ala valgustamine teevalgustusega, et sõidukijuht märkaks õigeaegselt lähenevat kergliiklejat (EVS 843 ptk 10.6 Tänavavalgustus).**
3. **Valgustuse lahendus igale lõigule: Sõidutee valgustus projekteerida bussipeatuste juurde, kasutades selleks 5-6 valgustusmasti, sammuga ca 45 m. Selliselt on sõidutee valgustatud enne ja pärast tõenäoliselt teeületuseks kasutatavat ala ca 100m.**
4. Projekti koostaval ettevõtjal ja/või isikul peab olema MTR registreering elektriprojektide koostamiseks, elektrialane kehtiv pädevustunnistus ja **teevalgustuse projekteerimise kogemus.**
5. Projekti koostamisel juhendada kehtivatest seadustest, normdokumentidest, standarditest ja Transpordiameti juhenditest (www.transpordiamet.ee rubriigis “Juhendid”).
6. Teostada projekti koostamiseks vajalikud geodeetilised uuringud vastavalt majandus- ja taristuministri 14.04.2016 [määrusele nr 34](#) „Topo-geodeetilisele uuringule ja teostusmõõdistusele esitatavad nõuded“. Lisaks määruses toodule:
 - 6.1. Riigitee mõõdistada vastavalt Maanteeameti peadirektori 13.05.2008.a kk nr 102 kinnitatud nõuetele „Täiendavad nõuded topo-geodeetilistele uurimistöödele teede projekteerimisel“;
 - 6.2. Projektiga hõlmatud alal mõõdistada riigitee ja sellega külgnev ala min 10 m laiuses Mõõdistada ala piki riigiteed ja vajadusel ristuvad teed vähemalt 30 m projekteeritava

- valgustuse asukohast mõlemas suunas. Mõõdistusala peab olema piisav projekti koostamiseks ja kontrollimiseks;
- 6.3.Plaanile kanda olemasolevad liikluskorraldusvahendid ning valgustuspunktid, mis puutuvad valgustustehnilises mõistes otseselt kokku projekteeritava piirkonnaga;
 - 6.4.Alusplaanil tuua välja valgustrassi läheduses olevate puude võra ulatus;
 - 6.5.Digitaalsed joonised peavad olema teostatud L-EST 97 koordinaatsüsteemis;
 - 6.6.Joonised vormistada mõõtkavas 1:500;
 - 6.7.Projekti kooskõlastamiseks esitamise hetkel peab olema geodeetilise mõõdistuse sh kooskõlastuste vanus kuni üks aasta.
7. Selgitada välja ning arvestada varem koostatud ja koostamisel olevate tee- ja valgustusprojektidega.
 8. Projekti seletuskirjas ja joonistel käsitleda riigitee kaitsevööndit vastavalt EhS § 71 lg 2 ning teeregistri kohaseid teede numbreid ja nimetusi. Projekti seletavas osas kirjeldada projekteeritud valgustuse paigutust riigitee suhtes (tee nr, nimetus, asukoha km).
 9. Arvestada riigitee liikluskorralduse, liiklussageduse ja teiste vajalike näitajatega, mis on avalikult kättesaadavad riiklikus teeregistris <https://teeregister.riik.ee>.
 10. Seletuskirjas esitada valgustusklassi valiku arvutuskäik vastavalt standardile CEN/TR 13201-1:2014 Teevalgustus. Osa 1: Valgustusklasside valik.
 11. Valida konkreetse asukohta sobivad valgustid ja lahendada mastide optimaalne paigutus kasutades valgusarvutusprogrammi.
 12. Mastid projekteerida liiklejate ohutuse tagamiseks väljapoole teedel nõutud vaba ruumi. Riigiteedel lähtuda vaba ruumi laiuse määramisel Normide tabelist 2.17. JTT ja tänavatel määrata vaba ruum vastavalt EVS 843 joonistele 5.2-5.5 ja ptk 10.6 Tänavavalgustus p 6. Juhul kui kitsastes tingimustes, vm olulistel põhjustel, ei ole võimalik tagada teega külgnevat vaba ruumi, tuleb kavandada täiendavad liiklusohutuse meetmed (liiklusmärgid, piirded, ohutuse standardile EVS_EN 12767 klassile HE vastavad mastid).
 13. Valgustamisel tuleb vältida sõiduteel liiklejate pimestamist vm häirivat ja eksitavat mõju.
 14. Projektis esitada valgustusarvutus koos valgustite valgustehniliste parameetritega ning nende valgustustehniliste arvutuste tulemustega, mis peavad olema vastavuses kehtiva standardiga. Valgustusarvutused esitada vähemalt alljärgnevas mahus:
 - 14.1.hinnanguvälja isoliinide ja halliskaala mudelid, kus tingimused oleksid täidetud vastavalt etteantud valgustusklassile ning näidatud oleks riigitee ja vajadusel eraldusriba, külgnevad jalgteed, vm valgustatud alad (vajadusel näidata eraldi);
 - 14.2.planeerimisandmetesse lisada valgustusklass, valgusti võimsus, valgustist väljuv valgusvoog (lm), valgustipunkti kõrgus, mastide vahe kaugus, konsooli kalle, konsooli pikkus.
 15. Asendiplaani joonisele märkida:
 - 15.1.Valgustusklassi number (näiteks M5);
 - 15.2.Iga valgusti juurde: valgusti number, võimsus, masti kõrgus, konsooli pikkus;
 - 15.3.Valgustusmastide vahekaugused (m) ja kaugus sõidutee jt teede servast (m).
 16. Projektis käsitleda riigitee muldesse ja riigitee alusele maale valgustuse toitekaablite paigaldamine (asukoht, sügavus, töökirjeldus, tehnovõrgu paigaldamise tüüpristlõiked iseloomulikest kohtadest koos riigiteega sh katete taastamise lahendus).

17. Maakaablite ristumine riigiteega projekteerida tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste ulatuses kinnisel meetodil kaitsehülssis.
18. Vajadusel koostada tehnovõrkude ümberehituste või kaitsmise projektid. Tehnovõrkude projekteerimisel lähtuda valdaja esitatud tehnilistest tingimustest ja Normide ptk 8 Tehnovõrgud nõutust ning Transpordiameti juhendist „[Nõuded tehnovõrkude teemaale paigaldamise kavandamisel](#)“.
19. Vajadusel näha ette tööde maa-alal puude ja võsa likvideerimine ning okste kärpimine (sh vajalike kooskõlastuste taotlemine).
20. Projektis näha ette ehitustöödega rikutud maa-ala (sh riigitee jt teede katendid, teepeenrad, muldkeha, kraavid, liikluskorraldusvahendid vms) taastamine või korrastamine.
21. Seletuskirjas märkida, et enne ehituse algust tuleb koostada riigitee ehitusaegse liikluskorralduse projekt ja kooskõlastada Transpordiametiga.
22. Projektis esitada töömahtude tabel, mis sisaldab teevalgustuse ehitamiseks ja kontrollimiseks vajalikke töid (sh täite- ja kontrolldokumentatsiooni koostamist).
23. Projekt kooskõlastada projektiga seotud tehnovõrgu valdajate, maaomanike ja ametkondadega.
24. Tehnovõrgu omanikul tuleb sõlmida Transpordiametiga kokkulepe riigitee maaüksusele kasutusõiguse saamiseks. Taotlus tuleb esitada Transpordiametile aadressil (maantee@transpordiamet.ee). Kokkuleppe taotluse vorm asub www.transpordiamet.ee – Maanteed, veeteed, õhuruum – Juhendid – Riigimaade kasutus – tehnovõrgud – **Taotlus teemaale tehnovõrgu ja -rajatise ehitamiseks ja talumiseks vajaliku isikliku kasutusõiguse seadmise lepingu sõlmimiseks**. Sõlmitud kokkulepe on aluseks liiklusvälise tegevuse loa väljastamiseks.
25. Valmis projekt (tekstiline osa - pdf, digitaalsed joonised - nii pdf kui ka dwg või dgn, kooskõlastused – pdf või ddoc) esitada Transpordiametile EhS § 70 lg 3 alusel nõusoleku saamiseks ja/või EhS § 99 lg 3 alusel kooskõlastamiseks e-posti aadressil maantee@transpordiamet.ee. Projektile lisada teemaa kasutusõiguse ala plaanid.

Palume arvestada, et kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) tellimisel ehitatud teevalgustus jääb KOV omandiks ja hooldamisele sõltumata paigaldise asukohast riigitee suhtes. Projektiga kavandatud teevalgustuse projekteerimise, ehitamise ja omanikujärelevalve teostamise kulud kannab KOV.

Käesolevad nõuded on projekti lahutamatu osa, mis kehtivad 2 aastat allkirjastamise kuupäevast.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Elliko Kõiv

tehnovõrkude koordinaator

projekteerimise osakonna taristu kooskõlastuste üksus

Lisa: Tehniliste tingimuste taotlus „4-85765-1 16.12.2022 Valjaminev kiri.asice“.

Elliko Kõiv

57848581, Elliko.Koiv@transpordiamet.ee